

2.3.13.Engelli Hastalara Yönelik Ağız ve Diş Sağlığı Hizmet Birimleri Yönergesi (2022/3)

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Sayı : 67029623-199
Konu : Engelli Hastalara Yönelik Ağız ve Diş
Sağlığı Hizmet Birimleri

SAĞLIK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ -
AĞIZ VE DİŞ SAĞLIĞI DAİRESİ BAŞKANLIĞI
12/05/2022 14:55 - E-67029623-199-336

00165281136

GENELGE
2022 / 3

Özel bakım ihtiyacı olan bireyler yaşam kalitesini doğrudan etkileyen ağız ve sağlığı hastalıkları açısından yüksek risk grubu içerisinde yer almaktadır. Ağız ve diş sağlığı hastalıklarının genel sağlık üzerine olumsuz etkileri olduğundan, bu bireylerin ağız ve diş sağlığının iyileştirilmesi ve var olan durumlarının korunması önemlidir.

Bilindiği üzere; engelli hastalara yönelik ağız ve diş sağlığı hizmetleri, engelli hastaların evde sağlık hizmetleri ile birlikte evde muayeneleri, ayaktan başvurularda poliklinik muayeneleri, hastanın genel sistemik durumu ve kooperasyonu uygun ise poliklinik şartlarında ağız ve diş sağlığı tedavileri, genel anestezi gereken durumlarda ihtiyaç olunan konsültasyon hizmetleri, genel anestezi öncesi tahlil ve tetkikleri, genel anestezi altında diş tedavileri ve tedavi sonrası yatış işlemlerini kapsamaktadır.

Bakanlığımızca sağlık kurum ve kuruluşları tarafından engelli hastalara yönelik ağız ve diş sağlığı hizmetlerinin bütüncül bir yaklaşımla güncel ihtiyaç ve beklentilere uygun olarak sunulmasını temin etmek üzere birimlerde görev yapacak asgari personel standardı, birimlerin fiziki şartları, bu birimlerin kurulması ve işleyişi ile buralarda görev yapacak personelin eğitimlerine ilişkin düzenleme yapılması gerektiği değerlendirilmiştir.

Bu kapsamda engelli hastalara yönelik ağız ve diş sağlığı hizmet birimleri; hizmetin içeriği, personel standardı ve fiziki gereklilikler bakımından, ekte usul ve esasları belirtilen engelli polikliniği, engelli ünitesi ve engelli diş tedavi merkez olarak sınıflandırılmış olup poliklinik ve ünitenin ağız ve diş sağlığı hizmeti sunulan sağlık tesisleri bünyesinde; merkez ise Bakanlığımız planlamaları kapsamında uygun görülen yataklı sağlık tesisleri bünyesinde kurulmalıdır.

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Sayı : 67029623-199
Konu : Engelli Hastalara Yönelik Ağız ve Diş
Sağlığı Hizmet Birimleri

Engelli hastalara ağız ve diş sağlığı hizmeti vermek üzere kurulmuş birimlerin bir yıl içerisinde Genelge hükümlerine uygun hale getirilmesi, sağlık tesisinin faaliyet izin belgesine eklenmek üzere İl Sağlık Müdürlüğü'nün uygun görüşünün Genel Müdürlüğümüze bildirilmesi ile birimlerin işleyişi ve engelli hastalara yönelik ağız ve diş sağlığı hizmetlerinin bu Genelge hükümlerine uygun olarak etkili bir şekilde Müdürlüklerince yürütülmesi hususlarında;

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Sabahattin AYDIN
Bakan a.
Bakan Yardımcısı

Ek: Usul ve Esaslar (3 Sayfa)

Dağıtım:

81 İl Valiliğine (İl Sağlık Müdürlüğü)
Kamu Hastaneleri Genel Müdürlüğüne
Sağlık Yatırımları Genel Müdürlüğüne

Engelli Hastalara Yönelik Ağız ve Diş Sağlığı Hizmet Birimleri Usul ve Esasları

1) Engelli Ağız ve Diş Sağlığı Hizmet Birimleri:

- a) Engelli Polikliniği; Bakanlığımıza bağlı ağız ve diş sağlığı hizmet birimlerinde, ayaktan başvuran hastaların ağız ve diş sağlığı muayeneleri ile tedavi işlemlerinin yapıldığı birimdir.
- b) Engelli Ünitesi; Bakanlığımıza bağlı ağız ve diş sağlığı hizmet birimlerinde, engelli polikliniğinde belirtilen hizmetlere ilave olarak genel anestezi altında gününbirlik dental işlemlerin yapıldığı birimdir.
- c) Engelli Diş Tedavi Merkezi; Bakanlığımız planlamaları kapsamında uygun görülen yataklı sağlık tesisleri bünyesinde, engelli polikliniği ve ünitesinde belirtilen hizmetlere ilave olarak yatış gerektiren dental işlemlerin yapıldığı birimdir.

2) Engelli Polikliniğinin Fiziki Şartları:

- a) Poliklinik; muayene odası ve bekleme salonundan oluşur.
- b) Tercihen hastane girişine yakın bir konumda engelli erişiminin kolay sağlanabileceği ve diğer birimlerden izole edilmiş bir alanda konumlandırılmalıdır.
- c) Muayene odalarında en fazla bir adet diş ünitesi bulunmalı ve ilgili mevzuatındaki tekli poliklinik odası standartlarını sağlamalıdır.
- d) Hasta kabul, kayıt ve sekreteryaya işlemlerinin yürütüldüğü bir alan oluşturulmalıdır.
- e) Bekleme salonu, muayene odalarına bitişik bir alanda oluşturulmalı, diğer birimlere ait bekleme salonlarından izole olmalıdır.

3) Engelli Ünitesi ve Diş Tedavi Merkezinin Fiziki Şartları:

- a) Ünite ve merkez; poliklinik, ameliyathane ve yataklı servis olmak üzere üç ana bölümden oluşur.
- b) Poliklinik; en az bir adet muayene odası ve bekleme salonundan oluşur ve yukarıda belirtilen polikliniğin fiziki şartlarını taşır.
- c) Ameliyathane; genel anestezi altında dental müdahalelerin yapılabildiği, ilgili mevzuatına uygun şartları sağlayan ameliyathane bulunur.
- d) Yataklı servis; ameliyat sonrası engelli hastaların tıbbi bakım, tedavi ve takiplerini sağlamak üzere en az 4 (dört) adet gözlem yatağı ile kurulur.
- e) Tıbbi alanlara ilave olarak, hekimler için dinlenme odası, personel soyunma-giyinme, duş ve tuvalet ihtiyaçları için yeterli alan ayrılır. Kadın ve erkek hastalar ve hasta yakınları için engellilerin de yararlanacağı şekilde düzenlenmiş tuvalet ve lavabo bulunur.

4) Personel Standardı:

- a) Engelli hastalara yönelik ağız ve diş sağlığı birimlerinde görev yapacak hekim ve diğer personelin görevlendirmesi mevzuatına uygun olarak idare tarafından yapılır.
- b) İdare tarafından bir hekim veya diş hekimi sorumlu hekim olarak birimde görevlendirilir.
- c) Birimdeki hizmetler; sorumlu hekimin denetim ve sorumluluğunda, diş hekimi, hemşire, tıbbi sekreter, idari ve teknik personel, temizlik personeli ile diğer unvanlarda personel ile yürütülür.
- d) Ünitenin açılacağı sağlık tesisinde genel anestezi işlemlerinin yapılabilmesi için ilgili personelin (anesteziyoloji ve reanimasyon uzmanı, yardımcı sağlık personeli vb.) görevlendirilmesi İl Sağlık Müdürlüğüne sağlanır.
- e) Merkezin açılacağı sağlık tesisinde konsültasyon ve genel anestezi işlemlerinin yapılabilmesi için en az birer kardiyoloji uzmanı, çocuk sağlığı ve hastalıkları uzmanı, nöroloji uzmanı, anesteziyoloji ve reanimasyon uzmanı ve iç hastalıkları uzmanı bulunmalıdır.
- f) Merkezde yapılacak müdahalelerde yatış gerektiren hastaların takibi için idare tarafından görevli branş hekimi belirlenir.
- g) Birimde görevli sorumlu hekim, bu birimdeki görevinin yanı sıra poliklinik, ameliyat ve nöbet hizmetlerini de yürütebilir. Diğer sağlık personeli ihtiyaca göre idare tarafından kurumun diğer birimlerinde de çalıştırılabilir ve nöbet hizmetlerine dâhil edilebilir.
- h) Çalışma düzeni ve saatleri ilgili mevzuatı çerçevesinde sorumlu hekimin teklifi ve idarenin onayı ile belirlenir.

5) Çalışma Esasları:

- a) Sağlık tesisine gelmesi zor olan hastaların geliş sayısını azaltabilmek amacıyla; ihtiyaç halinde hastanın durum değerlendirmesi ve tedavi planlamasını yapmak üzere evde sağlık hizmetleriyle iş birliği yapılarak hastanın yerinde muayenesi yapılmalıdır.
- b) Hastanın sağlık kuruluşu içerisindeki tetkik, tedavi ve konsültasyon işlemlerinde veya iş birliği yapılan sağlık kuruluşuna sevki durumunda, hastaya refakat etmek üzere idare tarafından bir yardımcı personel görevlendirilir.
- c) Yoğun bakım ihtiyacı olan hastaların idame tedavileri mümkünse aynı sağlık kuruluşu içerisinde, değilse en yakın sağlık kuruluşunda devam ettirilir.
- d) İl sağlık müdürlüğü veya sağlık tesislerindeki evde sağlık hizmeti için tahsis edilmiş ulaşım ve nakil araçları, ihtiyaç duyulması halinde engelli hastalara yönelik ağız ve diş sağlığı birimleriyle birlikte ortak kullanılabilir.

- e) Acil durumlarda hasta, sağlık kuruluşunun kendi ambulansı veya 112 acil sağlık hizmetleri ambulansı ile nakledilir.
- f) Ayaktan başvuran hastaların ağız ve diş sağlığı muayeneleri ile tedavi işlemlerinin yapıldığı polikliniklerde, genel anestezi altında yapılması planlanan dental işlemler için İl Sağlık Müdürlüğünce koordinasyon sağlanarak gerekli tahlil, tetkik, anestezi ve yatış hizmetlerini kapsayan kurumlar arası iş birliği protokolü düzenlenebilir.
- g) Ayaktan başvuran hastaların ağız ve diş sağlığı muayeneleri ile tedavi işlemleri ile genel anestezi altında gününbirlik dental işlemlerin yapıldığı ünitelerde, hastadan işlem öncesinde istenecek konsültasyon, tahlil ve tetkiklerin yapılması amacıyla İl Sağlık Müdürlüğünce kurumlar arasında iş birliği ve koordinasyon sağlanır.
- h) Ayaktan başvuran hastaların ağız ve diş sağlığı muayeneleri ile tedavi işlemleri ile genel anestezi altında gününbirlik ve yatış gerektiren dental işlemlerin yapıldığı merkezlerde, gününbirlik taburcu olabilecek işlemlerde, hastanın yatışı sorumlu hekim veya sorumlu hekimin belirleyeceği diş hekimi üzerine yapılır. Yatış gerektirecek işlemlerde idarenin uygun göreceği serviste (18 yaş altı hastanın yatışı tercihen çocuk sağlığı ve hastalıkları, 18 yaş üstü hastanın yatışı ise tercihen nöroloji ya da iç hastalıkları servisi) görevli branş hekimi üzerine yatış yapılır. Tedavi planı, ilgili anesteziyoloji ve reanimasyon uzmanı ve diş hekimi tarafından düzenlenir. Yatış yapılan servisteki görevli branş hekimi koordineli bir şekilde bu tedavi planını uygular.
- i) Merkezlerde, yatışı yapılan hastanın dental tedavisi ile ilgili gelişebilecek durumlarda, tedaviyi yapan diş hekimi icap nöbetçisi olarak belirlenir.
- j) Sorumlu hekim, hizmetin bir bütün olarak planlanıp yürütülmesinden ve birimde görevli tüm personelden, görev dağılımı ve iş akışından idareye karşı sorumludur.

6) Eğitim Faaliyetleri:

- a) Birimde görevlendirilen personel, bu Genelgede belirlenen görev ve sorumlulukların gerektirdiği bilgi, beceri ve tutumların kazandırılması, engelli hastalara yönelik ağız ve diş sağlığı alanındaki yeniliklerin takip edilmesi, personel arasında bilgi ve uygulama birlikteliğinin sağlanması amacıyla Bakanlığımızca oluşturulan engelli hastalara yönelik ağız ve diş sağlığı bilim komisyonunca belirlenen eğitimlere katılım sağlamalıdır.
- b) Birimde görev yapan personelin, eğitimlerinin en fazla beş yılda bir yenilenmesi gerekir. Eğitimlerin düzenlenmesi ve duyurulması Genel Müdürlüğümüzce yapılacaktır